

Biçimlendirici Değerlendirme Etkinlik Örneği

Ders	Fen Bilimleri
Sınıf düzeyi	4
Tema / Ünite	Aydınlatma ve Ses Teknolojileri
Kazanım	F.4.5.1.2. Gelecekte kullanılacak aydınlatma araçlarına yönelik tasarım yapar.
Ölçme Araçları	Çalışma kâğıdı, dereceli puanlama anahtarı

Uygulamaya yönelik yönergeler

- Öğrencilerinizden aydınlatma araçlarına örnek vermelerini isteyiniz.
- Gelen cevapları tahtaya yazınız.
- Örnek olarak söylenemeyen aydınlatma araçlarını siz tamamlayınız.
- Öğrencilerinizden aydınlatma araçları hakkında bireysel araştırma yapmalarını isteyiniz.
- Araştırma sonucunda kısa bir rapor hazırlamaları gerektiğini belirtiniz.
- Öğrencilerinizin hazırladığı raporları kontrol ederek varsa bilgi eksikliklerini gideriniz.
- Öğrencilerinizle birlikte bir aydınlatma aracı tasarlayacağınızı söyleyiniz.
- Öğrencilerinize Ek-1'deki çalışma kâğıdını dağıtınız.
- Öğrencilerinizle Ek-1'deki çalışmayı yapınız. Ardından Ek-2'yi dağıtarak öğrencilerinizden öncelikle bu sayfadaki planlama kutusunu doldurmalarını isteyiniz.
- Sayfanın ikinci bölümünde yer alan "Taslak tasarım çizimim" bölümünde ise öğrencilerinize tasarlanacak aydınlatma aracının genel özelliklerini, tasarım yaparken dikkate alınacak özellikleri ve taslak tasarımlarını içermesi gerektiğini söyleyiniz.
- Öğrencilerinizin taslak çalışmalarına Ek-3'te yer alan dereceli puanlama ölçeğini kullanarak dönüt veriniz ve tasarımı sonlandırınız.

Öğrenci başarısına dönüt verme

- Öğrencilerin hazırlamış oldukları raporlara yazılı veya sözlü dönüt verebilirsiniz.
- Araştırma sonucunda tasarım yapmada zorluk yaşayanlara ek kaynaklar verilebilir, tartışarak yol gösterilebilir.
- Ön tasarım değerlendirmesinde sorunlar yaşadığı düşünülen öğrencilere sözlü dönüt verilebilir.
- Konu alan bilgisinde yetersiz olduğu düşünülen öğrenciler konu alan bilgisinde daha yeterli olduğu düşünülen öğrenciler ile eşleştirilebilir ve ikili çalışma (akran desteği) yaptırılabilir.
- Başarılı tasarımlar sınıf aydınlatmasında kullanılarak öğrencilerin motive olmaları sağlanabilir.
- Bütün bunlara rağmen öğrenciler hâlâ istenilen düzeye ulaşamamış ise farklı teknikler kullanarak öğrencilerinizin öğrenme sürecini destekleyebilirsiniz.

Ek-1

Öğrencinin Adı Soyadı :
Numarası :
Şubesi :
Tarih :
Ödevin İsmi :

Gelecekte Aydınlatma Araçları

"Fırtınalı bir günde Burak koşarak ahşap bir kulübenin içine girdi. Etraf çok karanlıktı. Cebindeki el fenerini yakarak önünü görmeyi başardıktan sonra yürümeye başladı. Merdivenlerden aşağıya indi. Odanın ortasında uzay gemisine benzer bir araç olduğunu gördü. Yaklaştı ve el fenerini araca doğrulttu, aracın kapısının önünde olduğunu gördü. İçeri girdi, kapı arkasından hızlıca kapandı ve araç havalandı. Burak korkudan bayılmış olacak ki gözünü açıp ve aracın penceresinden dışarı baktığında çok farklı bir zaman diliminde olduğunu anladı. Araca binerek geleceğe gitmişti. Artık etrafı görmek için el fenerine ihtiyacı yoktu çünkü aydınlatma araçları değişmişti."

Sence Burak'ın gelecekte gördüğü aydınlatma araçları nasıldır? Aşağıdaki değerlendirme kriterlerini dikkate alarak bu aydınlatma aracını/araçlarını tasarlayıp çizerek tasarımını açıklar mısın?

1. Aydınlatma aracını tasarlarken önce aşağıdaki planlama kutusunu doldurman gerekmektedir.
2. Taslak çalışmanı orada tamamladıktan sonra yeni bir kâğıda tasarımının son hâlini çizebilirsin.
 - a. Renkli ve detaylı bir çizim yapman gerekiyor.
 - b. Çiziminle beraber tasarladığın aydınlatma aracını bir paragraf uzunluğunda anlatman gerekiyor.
 - c. Aracının özelliklerini, aydınlatma araçlarının genel özelliklerini dikkate alarak açıklamalısın.
 - d. Cümlelerinin yapısına ve genel yazım kurallarına dikkat etmeyi unutma.
 - e. Teslim etmeden önce tasarımınla ilgili eksik olup olmadığını kontrol et.

Ek-2

Aydınlatma aracı tasarımı planlama sayfam

Not: Tasarlayacağın araç, aydınlatma araçlarının genel özelliklerini içermeli.

Tasarım yaparken dikkate alacağım özellikler:

Taslak tasarım çizimim:

Ek-3

Aydınlatma aracına dair dereceli puanlama anahtarı

Her basamağa 0 ile 20 puan arasında bir puan veriniz.

Tasarım planlama sayfası	0-20
Aydınlatma araçlarının tasarımda kullanılacak özellikler belirtilmiş ve detaylı açıklama yapılmış.	-----
Taslak çizim detaylı ve aydınlatma aracının özellikleri etiketlenerek çizim üzerinde gösterilmiş.	-----
Tasarım sayfası	
Aydınlatma aracının çizimi renkli ve detayları içeriyor.	-----
Paragraf aydınlatma aracının özelliklerini detaylarıyla anlatıyor ve genel aydınlatma aracı özelliklerine referans veriyor.	-----
Paragrafın cümle yapısı düzgün ve genel yazım kurallarına uygun.	-----
Genel değerlendirme	

Biçimlendirici Değerlendirme Etkinlik Örneği

Ders	Matematik
Sınıf düzeyi	4
Öğrenme alanı	Geometri
Alt öğrenme alanı	Geometride Temel Kavramlar
Kazanım	M.4.2.3.4. Açılar standart açı ölçme araçlarıyla ölçerek dar, dik, geniş ve doğru açı olarak belirler.
Ölçme araçları	Gözlem formu, çalışma kâğıdı

Uygulamaya yönelik yönergeler

Birinci biçimlendirici değerlendirme olan performansa dayalı değerlendirmede öğrencilerden ip kullanarak üç farklı açı türünü oluşturmaları istenir. Öğrencilerin açı kavramını öğrenirken açığı kendilerinin ölçmesi ve ölçüm sonucuna göre sınıflandırma yapabilmesi gereklidir. İkinci biçimlendirici değerlendirmede ise öğrencilerden tahtada gösterilen farklı türdeki açılar belirlemeleri ve onlara uygun kartı kaldırmaları istenir.

Süreçte ilk olarak ele alınması gereken unsur, öğrencilerin dik açığı tanımları ve standart açı ölçme araçları ile dik açının 90 derece olduğunu bulmalarıdır. Açılar sınıflandırması 4. sınıf seviyesinde dik açı referans alınarak yapılır. 90 derecelik açılar ele alındıktan sonra öğretmen, ölçüsü 90 dereceden az açılar dar açı, 90 dereceden fazla olan açılar ise geniş açı olarak sınıflandırılmasını sağlar.

Performansa dayalı değerlendirme (Ek-1)

Öğretmen bu değerlendirme için farklı renklerde, orta kalınlıkta ipler temin eder. Öğretmen, iplerden sınıf mevcudunun yarısı kadar 60'ar cm'lik parçalar keser. Bu değerlendirmede öğrenciler ikişerli (sıra arkadaşları ile) çalışacaklardır. Öğrencilerden ipin yarısını (30 cm) oturdukları sıranın ucuna bantlamaları söylenir. İpin geri kalan yarısı ile de açılar oluşturacaklardır. Öğrenciler oluşturdukları açının hareketli ışının ucunu sıraya bantlayabilirler. Böylece ipin kayması nedeniyle açığı ölçerken ölçümde zorlanmamış olurlar.

Öğrencilerden, önce sıra arkadaşları ile birlikte dik açı oluşturmaları ve açıölçer kullanarak oluşturdukları açının 90 derece olduğunu ölçmeleri istenir. Ardından iki öğrenci sırasıyla farklı açılar oluşturacak, arkadaşları da açının türünü önce tahmin edecek sonra da ölçerek tahminlerinin doğru olup olmadığını belirleyecektir. Öğrencilere toplamda en az 8 açı oluşturmaları ve bunların 4 tanesinin bir türden, 4 tanesinin diğer türden olması gerektiği belirtilir. Öğrencilerden boş bir kâğıda, ölçtükleri açılar ve karşısına açının türünü yazmaları istenir. Öğretmen de bu sırada sınıfta gezerek öğrencilere sözlü dönüt verebilir. Değerlendirme için de Ek-2'deki gözlem formunu kullanabilir.

Bu performansa dayalı değerlendirmenin ikinci adımı ise öğrencilerden beklenen farklı renk ve kalınlıktaki ipler vasıtasıyla bir A4 kâğıdı üzerine üç farklı açı türünü kullanarak bir resim yapmalarıdır. Öğrencilerin resimleri başka geometrik şekiller içerse de en az birer tane üç farklı açı türü içermeli, öğrenci bu açılar ölçerek kâğıt üstüne yazmalı ve açının hangi türde olduğunu belirtmelidir. Sınıfın durumuna göre öğretmen, öğrencilerin yine ikişerli gruplar hâlinde çalışmalarını isteyebilir veya öğrenciler bireysel çalışabilir.

Uygulamaya yönelik yönergeler

Kart gösterme (Ek-3)

Öğretmen farklı türlerde (en az 3'er tane dar, geniş ve dik olacak şekilde) açılış şekilleri hazırlar (Ek-3). Aynı tür açılışların birbirinden farklı olacak şekilde seçilmesi gerekmektedir. Öğretmen akıllı tahta kullanarak teker teker açılışları farklı türden, karışık olacak şekilde tahtada yansıtabilir veya tahtaya elle çizebilir. Her bir açılış belirlediği/çizildiğinde öğrencilere beş saniye süre tanınır ve açılışın türüne göre belirlenmiş olan kartı kaldırmaları söylenir.

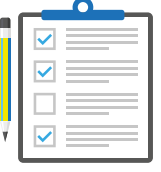
Öğretmen, kart hazırlama konusunda renkleri kullanabilir. Basitçe, öğrencilere üç farklı kâğıt parçası verir ve öğrencilerden aşağıdaki eşleştirmedeki gibi kâğıtların üzerine birer açılış türü yazmalarını ister. Öğretmen de tahtaya bu üç renk kâğıttan yapıştırıp karşısına bunun hangi açılış türü olduğunu yazar.

Pembe \dashv \longrightarrow Dar açılış

Sarı \dashv \longrightarrow Dik açılış

Yeşil \dashv \longrightarrow Geniş açılış

Öğretmenin tahtada yansıttığı her bir üçgen için öğrenciler bu üçgenin hangi türde olduğunu düşünüyorlarsa ilgili kartı havaya kaldırır. Verilen süre sonunda herkesin aynı anda kart kaldırması gerekmektedir. Herkes kartı kaldırdıktan sonra öğretmen, açılışın ölçüsünü söyler (akıllı tahta varsa gösterir) ve açılışın türünü öğrencilerin hep bir ağızdan yüksek sesle söylemelerini ister.

Öğrenci başarısına dönüt verme

Performansa dayalı değerlendirme

Bu biçimlendirici değerlendirmede öğretmenin dikkate alması gereken en önemli nokta, öğrencilerin farklı açılışlar oluşturabilmeleri ve oluşturdukları açılışları doğru şekilde ölçebilmeleridir. Öğrenciler gruplar hâlinde çalışacağı için öğretmen sınıfta gezerken Ek-2'de yer alan gözlem formunu hızlıca kullanabilir. Gözlem sonuçlarını öğrenciler ile paylaşabilir. Öğrencilerin A4 kâğıdına hazırladıkları iplerle oluşturdukları resimleri toplamalı ve inceledikten sonra kâğıtların üzerine yazdıkları küçük notlar, dönütler ile öğrencilere geri vermelidir. Öğretmen, açılışların doğru şekilde oluşturulduğu, üzerlerinde açılış ölçüleri ile birlikte açılış türlerinin yazıldığı kâğıtlara "Aferin" vb. ifadeler yazarken, eksiklikleri olan kâğıtlara neyin doğru ve neyin eksik olduğunu yazarak öğrencilere yazılı dönüt verebilir.

Yazılı dönütlerin ardından etkinlikteki uygulamaya benzer uygulamalarla konu pekiştirilebilir. Öğretmen tarafından tekrar değerlendirme yapılarak öğrencilerin dönütler doğrultusundaki ilerlemeleri kontrol edilebilir.

Kart gösterme

Öğretmen kart gösterme değerlendirmesi sonucunda sınıfın genel durumunu görme şansına sahip olacaktır. Birbirinden farklı üç renk kullanıldığı için hangi öğrencilerin yanlış yaptığını da hızlıca görebilecektir. Aynı öğrenciler tekrar tekrar hata yaparsa öğretmen, o öğrencilerle açılış türleri üzerine çalışma yapabilir. Şayet sınıfın büyük çoğunluğu hata yapıyorsa bu konuda hazırlanacak yeni etkinliklerle öğretime devam edilmelidir. Yapılacak bu çalışmanın bitiminde de tekrar kart gösterme etkinliği yapıp sınıfın genel durumu yeniden değerlendirilebilir.

Bütün bunlara rağmen öğrenciler hâlâ istenilen düzeye ulaşamamış ise farklı teknikler kullanarak öğrencilerinizin öğrenme sürecini destekleyebilirsiniz.

Ek-1

Sıra arkadaşınızla birlikte, verilen ipi kullanarak farklı açılar oluşturun. Birinizin oluşturduğu açının türünü diğeri önce tahmin etsin, sonra da ölçerek türünü belirlesin. Oluşturduğunuz açıların ölçüsünü ve türünü aşağıdaki tabloya not edin.

Açı	Tahminim	Açının ölçüsü	Açının türü
1			
2			
3			
4			

Ek-2

İplerle açılar gözlem formu

Aşağıdaki gözlem formunda sıralanmış kriterleri öğrencilerinizde görmeniz durumunda (√) işaretini; görmemeniz durumunda (X) işaretini koyarak formu doldurunuz.

Öğrenciler dik açığı oluşturup ölçtüler mi?	
Her iki öğrenci de oyun sırasında en az 4'er kez açı oluşturdu mu?	
Her iki öğrencinin de oluşturduğu 4 açı da birbirinden farklı mıydı?	
Her iki öğrencinin de oluşturduğu 4 açıdan en az biri dar, en az biri geniş açı mıydı?	
Öğrenciler arkadaşlarının oluşturdukları açıları doğru şekilde ölçtüler mi?	
Öğrenciler oluşturdukları açılar için verilen tabloyu eksiksiz doldurdu mu?	
Öğrencilerin iplerle yaptıkları resimde dik açı doğru şekilde gösterilmiş mi?	
Öğrencilerin iplerle yaptıkları resimde dar açı doğru şekilde gösterilmiş mi?	
Öğrencilerin iplerle yaptıkları resimde geniş açı doğru şekilde gösterilmiş mi?	

Ek-3

Kart göstermeyle açıların türlerini belirleme

Biçimlendirici Değerlendirme Etkinlik Örneği

Ders	Matematik
Sınıf düzeyi	4
Öğrenme alanı	Veri İşleme
Alt öğrenme alanı	Veri Toplama ve Değerlendirme
Kazanım	M.4.4.1.2. Sütun grafiğini oluşturur.
Ölçme araçları	Çalışma kâğıdı, analitik dereceli puanlama anahtarı

Uygulamaya yönelik yönergeler

Veri işleme konularında 4. sınıf öğrencilerinin bir araştırma sorusunu kullanarak veri toplayabilmeleri ve topladıkları veriyi seviyelerine uygun yöntemler ile göstermeleri gerekmektedir. Burada da öğrencilerin sıklık tablosu ve sütun grafiği oluşturmaları istenmektedir.

Çalışma kâğıdı (Ek-1)

Bu değerlendirmede öğrencilerden topladıkları veriyi uygun bir şekilde sıklık tablosuna dönüştürmeleri beklenmektedir. Ardından sıklık tablosunu kullanarak sütun grafiği oluşturacaklardır. Sürece yayılan bu biçimlendirici değerlendirmede öğrencilerin sınıf içerisinde birlikte çalışmalarını teşvik edilir. Bu sürecin bir analitik dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilmesi, öğretmenin temel becerilere yoğunlaşmasının yanı sıra öğrencilerin zorlandıkları alt bilgi veya becerileri tespit etmelerini sağlayacaktır.

Öğretmen, sütun grafiği oluşturulurken kullanılacak verileri toplamaları için "Sınıftaki öğrencilerin sevdiği turşu çeşitleri nelerdir?" sorusunu sınıfa yöneltir. Öğrencilerin sınıftaki arkadaşlarından veri toplamaları istenir. Bu sınıf seviyesinde veri toplama için öğretmen, araştırma sorusundaki değişken (turşu çeşidi) seçeneklerini kısıtlı tutabilir ve bu soru için seçenekleri sınırlandırarak öğrencilerden örneğin şunları kullanmalarını isteyebilir: domates, salatalık, biber, lahana. Böylece, öğrenciler sınıfta veri toplarken arkadaşlarından bu dört seçenektan birini seçmelerini isterler.

Kalabalık sınıflarda veri toplama sürecinde sınıf yönetimini sağlayabilmek adına öğretmen, öğrencilerin sırayla ayağa kalkarak seçimini tüm sınıfa söylemesini isteyebilir. Bu durumda herkes sırayla, seri şekilde seçimini söylerken her öğrenci kendi sıklık tablosunu oluşturabilir. Bu sırada öğretmen de kendi tablosunu oluşturmalıdır. Cevap anahtarı niteliğinde olacak olan öğretmenin oluşturduğu tablo, daha sonra etkinliği değerlendirirken kullanılacaktır.

Bu aşamada matematikte zorlanan öğrencilere aşağıdaki tablonun boş hâli verilebilir. Sınıfın matematik seviyesi yukarıdaysa da tabloyu öğrencilerin kendilerinin oluşturmaları ve sonra doldurmaları istenebilir. Öğrencilerin ilk etapta çetele tablosu doldurup bundan faydalanarak sıklık tablosu oluşturmaları da istenir.

Turşu çeşidi	Kişi sayısı
Domates	
Salatalık	
Biber	
Lahana	

Bu tabloda öğrencilerden turşu çeşidinin yanına kaç kişi tarafından söylendiğinin yazılması istenir. Sıklık tablosu tamamlandıktan sonra da öğrencilere “Sıklık tablosuna göre en sevilen turşu çeşidi nedir?” ve “Sıklık tablosuna göre en az sevilen turşu çeşidi nedir?” soruları yöneltilir. Burada öğretmen “Sizce hangisidir?” gibi bireysel görüş isteyen sorular yöneltmek yerine “sıklık tablosuna göre” ve benzeri veriye dayalı karar verme soruları yöneltilmelidir.

Ardından öğrencilerden oluşturdukları sıklık tablosundaki veriyi sütun grafiğine dönüştürmeleri istenir. Öğretmen bu noktada çok müdahale etmeden sorularla öğrencileri yönlendirmelidir. Ancak matematikte zorlanan öğrencilere destek olmak için sütun grafiğinin boş hâlini çizilmiş olarak verip sıklık tablosundaki veriyi buraya aktarmalarını isteyebilir. Görev tanıtımı yapılırken öğretmen, öğrencilere turşu çeşitlerinin her birinin doğru temsil edildiğinden emin olunması ve grafikteki sayıların tablodaki sayılar ile tutarlı olması gerektiğini hatırlatabilir. Öğretmen bu süreci değerlendirmek için analitik dereceli puanlama anahtarı (Ek-2) kullanabilir.

Öğrenci başarısına dönüt verme

Çalışma kâğıdı (Ek-1)

Bu değerlendirme için hazırlanmış olan analitik dereceli puanlama anahtarı sayesinde öğretmen, öğrencilerin takıldıkları bilgi veya zorlandıkları becerileri de rahatlıkla görebilir. Örneğin dereceli puanlama anahtarındaki “sütunların doğruluğu” göstergesi ile öğretmen, öğrencilerin değişken türlerinin (turşu çeşidi) her biri için sütunları doğru çizip çizemediğine odaklanır. Bu noktada dereceli puanlama anahtarında şekilsel (farklı renk kullanma, okunaklı yazı yazma vb.) göstergeler kullanılmamış, sadece matematik bilgi ve becerileri üzerine durulmuştur. Öğretmen, öğrenciye dereceli puanlama anahtarı üzerinden dönüt verdiği zaman matematiğe odaklanan bir dönüt vermiş olacaktır.

Bu değerlendirme süreci sonunda öğretmen, öğrencilerin veri konusunda nerelerde zorluklar yaşadığını belirleyebilir (analitik dereceli puanlama anahtarı [Ek-2] sonuçları). Böylece öğrencilerde eksik olduğunu gördüğü konulara (örn. sıklık tablosu oluşturma), bir sonraki derste vurgu yapabilir. Etkinlik sonunda veya uygulanması sırasında dönütlerin bireysel olmasına dikkat edilmelidir. Zamanında verilen dönütlerin öğrenmeye katkı sağladığı unutulmamalı ve dönütlerin öğrenci tarafından anlaşıldığından emin olunmalıdır.

Ek-1

Sevilen turşu çeşidi üzerine araştırma

Sınıfta belirlediğimiz araştırma sorusu (Veri toplanarak cevaplamaya uygun):

.....

.....

.....

.....

.....

Sınıfta herkes sevdiği turşu çeşidini söyleyecek. Arkadaşlarınız sevdikleri turşu çeşitlerini söylerken siz de sınıftakilerin tercihlerini gösterecek aşağıdaki sıklık tablosunu doldurmalısınız.

Sıklık Tablosu

Turşu çeşidi	Kişi sayısı

Yukarıda doldurduğunuz sıklık tablosunu sütun grafiğine dönüştürünüz.

Yukarıda oluşturduğunuz sıklık tablosu ve sütun grafiğine bakarak aşağıdaki soruları cevaplayınız:

a. Sınıftaki öğrenciler tarafından en sevilen turşu çeşidi hangisidir?

.....

.....

b. Sınıftaki öğrenciler tarafından en az sevilen turşu çeşidi hangisidir?

.....

.....

Ek-2

Sıklık tablosu ve sütun grafiği analitik dereceli puanlama anahtarı

Gösterge	4	3	2	1	Seviye
Sıklık tablosu	Sıklık tablosundaki tüm turşu çeşitlerinin sıklık değerleri doğru yazılmıştır.	Turşu çeşitlerinden üçünün sıklık değerleri doğru yazılmıştır.	Turşu çeşitlerinden bir veya ikisinin sıklık değerleri doğru yazılmıştır.	Turşu çeşitlerinin hiçbirinin sıklık değerleri doğru yazılmamıştır.	
Grafiğin başlığı			Grafiğin başlığı yazılmış.	Grafiğin başlığı yazılmamış.	
Eksen bilgileri		Eksenlerin isimleri doğru yazılmış.	Eksenlerin isimlerinden biri doğru yazılmış.	Eksenlerin isimleri yazılmamış.	
Sütunların doğruluğu	Turşu çeşitleri için çizilen tüm sütunlar sıklık tablosundaki veri ile tutarlı, doğru çizilmiş.	Turşu çeşitlerinin çoğunun sütunları sıklık tablosundaki veri ile tutarlı, doğru çizilmiş.	Turşu çeşitlerinin sadece birkaçının sütunları sıklık tablosundaki veri ile tutarlı, doğru çizilmiş.	Turşu çeşitlerinin hiçbirinin sütunları sıklık tablosundaki veri ile tutarlı çizilmemiş.	

Biçimlendirici Değerlendirme Etkinlik Örneği

Ders	Sosyal Bilgiler
Sınıf düzeyi	4
Tema / Ünite	Bilim, Teknoloji ve Toplum
Kazanım	SB.4.4.4. Çevresindeki ihtiyaçlardan yola çıkarak kendine özgü ürünler tasarlamaya yönelik fikirler geliştirir.
Ölçme Araçları	Analitik dereceli puanlama anahtarı

Uygulamaya yönelik yönergeler

Analitik dereceli puanlama anahtarı (Ek-1)

Analitik dereceli puanlama anahtarının, birden fazla bütüncül dereceli puanlama anahtarının birleşmesi ile oluştuğu düşünülebilir. Analitik dereceli puanlama anahtarı, öğretmene ölçülecek her temel özellik için kendi ölçütleriyle puanlama yapma olanağı sağlar.

- Öğrencilerinizden çevrelerindeki ihtiyaçlarla ilgili yeni fikirler geliştirmelerine yönelik bir proje önerisi hazırlamalarını isteyiniz.
- Proje önerisini sınıfta sunmalarını isteyeceğinizi söyleyiniz ve sunumda nelere dikkat etmeleri gerektiğini açıklayınız.
- Süreç içerisinde kendilerine aktif rehberlik yapacağınızı ve projelerine ilişkin birebir ve zamanında dönütler vereceğinizi öğrencilerinize söyleyiniz.
- Proje önerisi hazırlama takvimini ve hazırlamış olduğunuz analitik dereceli puanlama anahtarını öğrencilerinizle paylaşınız.
- Hazırlayacakları proje için gruplar oluşturmaları gerektiğini belirtiniz.
- Öğrencilerinize konuyla ilgili basılı ve çevrim içi kaynaklardan araştırma yapmaları gerektiğini hatırlatınız.
- Öğrencilerinizden ulaştıkları bilgileri düzenleyerek konuyla ilgili oluşturdukları fikirleri sınıf ortamında arkadaşları ile paylaşmalarını isteyiniz. Bu şekilde, öğrencilerinizin oluşturdukları fikirleri yardımlaşarak zenginleştirmelerini sağlayabilirsiniz.
- Paylaşım sonrasında projelerin geliştirilmesi gereken yönlerini öğrencilerinizle paylaşınız.
- Öğrencilerinizden projelerini rapor hâline getirmelerini isteyiniz.
- Projeleri toplayınız ve analitik dereceli puanlama anahtarı doğrultusunda değerlendiriniz.
- Değerlendirmiş olduğunuz projelerin sonuçlarını öğrencilerinizle paylaşınız ve her bir proje için gereken son dönütleri öğrencilerinize vererek süreci sonlandırınız.

Öğrenci başarısına dönüt verme

Süreç esnasında öğrencilerinizin ilerleme düzeylerini tespit etmek adına her aşamadan sonra analitik dereceli puanlama anahtarındaki değerlendirme ölçütleriyle öğrencilerinizi kontrol edebilirsiniz. İlerleme düzeylerinde eksiklik yaşayan öğrenci gruplarının hangi aşamalarda sorun yaşadıklarını tespit ediniz. Birebir görüşme sağlayarak anında dönüt verebilirsiniz. Bu görüşmeyi geciktirmeden yapmak, öğrencilere vereceğiniz dönütün etkisini artıracaktır.

Öğrencilerinizin değerlendirme sonucunda aldıkları puan "iyi" düzeyindeyse öğrencilere geliştirmeleri gereken noktaları hatırlatabilirsiniz.

Eğer öğrencilerinizin puanları "geliştirilmeli" düzeyindeyse onlara eksiklerinin ne olduğunu söyleyebilirsiniz. Öğrencilere raporu tamamlama adına ek süre verebilirsiniz.

Öğrencilerinizin değerlendirme sonucunda aldıkları puanlar sınıf ortalamasının üstündeyseniz öğrencilerinizi yeni öğrenme ortamları ile karşılaştırabilirsiniz.

EK-1

Analistik dereceli puanlama anahtarı

Sevgili öğrenciler,

İş birliği yaparak çevrenizdeki ihtiyaçlara dayalı yeni fikirler geliştirme konusu ile ilgili olarak hazırlayacağınız çalışma önerisi aşağıdaki ölçütler doğrultusunda değerlendirilecektir. Hepinize başarılar dilerim.

Ölçütler	Başarı Düzeyi			Puanlar
	(Geliştirilmeli) 1	(İyi) 2	(Oldukça başarılı) 3	
Araştırma yapma	Konuyla ilgili yüzeysel araştırma yapılmış.	Konuyla ilgili araştırma yapılmış ancak eksiklikler var.	Konuyla ilgili kapsamlı bir araştırma yapılmış.	
Özgünlük	Özgün fikirler geliştirilmemiş.	Geliştirilen fikirler benzerlerinden esinlenerek yapılmış ve uygulanabilir değil.	Geliştirilen fikirler akılcı, özgün ve uygulanabilir nitelikte.	
Ürün	Geliştirilen fikirle tasarlanan ürün örtüşmüyor.	Geliştirilen fikirle tasarlanan ürün kısmen örtüşüyor.	Geliştirilen fikirle tasarlanan ürün tamamen örtüşüyor.	
Sunum	Sunumda hangi fikirden bahsedildiği anlaşılıyor. Öğrenci dinleyicilerle iletişim kuramıyor, sorulara gerekli ve ikna edici cevaplar veremiyor.	Sunumda hangi fikirden bahsedildiği anlaşılıyor. Öğrenci dinleyicilerle iletişim kurmakta zorlanıyor, sorulara gerekli ve ikna edici cevapları kısmen veriyor.	Sunumda hangi fikirden bahsedildiği anlaşılıyor. Öğrenci dinleyicilerle iletişim kurmakta zorlanmıyor, sorulara gerekli ve ikna edici cevaplar veriyor.	
Rapor	Rapor tamamlanmamış, anlatımda yazım ve noktalama kurallarına uyulmamış.	Raporun tüm bölümleri tamamlanmamış, anlatımda yazım ve noktalama kurallarına kısmen uyulmuş.	Raporun tüm bölümleri tamamlanmış, anlatımda yazım ve noktalama kurallarına uyulmuş.	
Toplam başarı puanı				

Puanlama sistemi

Analistik dereceli puanlama anahtarında puanlama iki yolla yapılabilmektedir. Birincisinde alınan puan toplam puana bölünür. Örneğin, bu anahtarında beş ölçüt (araştırma yapma, özgünlük, ürün, sunum ve rapor) ve üç başarı düzeyi (geliştirilmeli, iyi ve oldukça başarılı) bulunmaktadır. Öğrencinin her ölçütten alabileceği puan en fazla $3 \times 5 = 15$ olacaktır. Bir grup, analitik puanlamada 12 puan aldıysa bu, yüzde olarak $(12/15) \times 100 = \%80$ olacak, bu durumda öğrenciler seksener puan almış olacaktır. İkinci tür puanlama ise her ölçüt düzeyinde puan aralıkları tanımlanarak yapılır. Örneğin her ölçüte 20 puan verildiğinde analitik puanlama anahtarından toplamda 37 puan alan bir grubun başarı notu 100 üzerinden 37 puan olacaktır.

Biçimlendirici Değerlendirme Etkinlik Örneği

Ders	Sosyal Bilgiler
Sınıf düzeyi	4
Tema / Ünite	Kültür ve Miras
Kazanım	S.B.4.2.3 Geleneksel çocuk oyunlarını değişim ve süreklilik açısından günümüzdeki oyunlarla karşılaştırır.
Ölçme Araçları	Grup değerlendirme formu, kontrol listesi

Uygulamaya yönelik yönergeler

Grup değerlendirme (Ek-1)

Grup çalışmaları sürecinde üyelerin birbirlerini değerlendirmeleri amacıyla kullanılan araç, grup değerlendirmedir. Grup değerlendirme, ders kapsamında oluşturulan çalışma grubu/gruplarına ait etkinliklerin ve ürünlerin kendi gruplarında bulunan üyeler ve öğretmen gibi paydaşlar tarafından değerlendirilmesi şeklinde yapılır.

Kontrol listesi (Ek-2)

Herhangi bir davranışın öğrencide bulunma durumuyla ilgili bilgiler sunan değerlendirme aracı, kontrol listesidir. Bu etkinlikte kontrol listesi, öğrencilere kazandırılmak istenen davranışların kazandırılma durumunu belirlemek ve süreci ölçmeye çalışmak amacıyla kullanılmıştır.

- Öğrencilerinizi gruplara ayırınız. Öğrencilerden geleneksel çocuk oyunları ve günümüzdeki çocuk oyunlarına ilişkin basılı ve çevrimiçi kaynaklardan araştırma yapmalarını isteyiniz.
- Öğrencilerden çevrelerindeki kimselerle konuya ilişkin görüşme yapmalarını isteyiniz.
- Uygulama yapmadan önce öğrencilerinizin hazırladıkları soruları görmek istediğinizi belirtiniz.
- Görüşme esnasında görüntü ve ses kaydı yapılabileceği gibi kişilerin söylemlerini not da alabileceklerini söyleyiniz.
- Görüşme bittikten sonra toplanan verilerin analiz edilmesi gerektiğini söyleyiniz.
- Öğrencilerinizden araştırmalarının sonuçlarını rapor hâline getirmelerini isteyiniz.
- Öğrencilerinizin ulaştıkları sonuçları sınıfta diğer arkadaşlarıyla paylaşmalarını sağlayınız.
- Grupların çalışmalarını kontrol listesi yardımıyla (Ek-2) değerlendiriniz.
- Gruplar sunumlarını bitirdikten sonra geleneksel çocuk oyunları ile günümüzdeki çocuk oyunlarını karşılaştırmalarını isteyiniz.
- Grup değerlendirme formlarını (Ek-1) öğrencilerinize dağıtınız ve formları doldurmalarını isteyiniz.

Öğrenci başarısına dönüt verme

Süreç içinde öğrencilerinize okul dışı öğrenme ve görüşme soruları hazırlamaya ilişkin etkin rehberlik yapmanız yerinde olacaktır. Grup değerlendirme formundan çıkan sonuçları yapıcı bir dil kullanarak öğrencilerinizle paylaşınız.

Grup değerlendirme formu doldurulduktan sonra öğrencinin çalışmaları ve davranışları hakkında arkadaşları genel olarak "evet" ifadesini vermişlerse ona çalışmalarının akranlarında olumlu bir izlenim oluşturduğunu ve sonraki çalışmalarında da performansını daha üst seviyeye çıkarabileceğini söyleyebilirsiniz. Formda öğrenciyle ilgili daha çok "bazen" ve "hayır" ifadesi verilmişse öğrenciye davranışlarını gözden geçirmesi gerektiğini, bir dahaki çalışmaya kadar performansını geliştirdiği takdirde arkadaşlarından olumlu değerlendirmeler alabileceğini söyleyebilirsiniz. Bu sayede bir sonraki çalışmaya yönelik olarak öğrencinin istek ve motivasyonunu yüksek tutabilirsiniz.

Süreç içinde öğrencilerinize dönüt verirken kontrol listesindeki ölçütleri göz önüne alınız.

Kontrol listesini doldurduktan sonra öğrencilerin çalışmalarında genel olarak "evet" ifadesi işlenmişse sonraki çalışmalarda bu performansı nasıl muhafaza edeceklerini ve ileriye taşıyacaklarını onlara açıklayabilirsiniz. Listede genel olarak "hayır" ifadesi işaretlenmişse kontrol listesindeki eksik ve hatalı yönlerini yapıcı bir dil kullanarak açıklayınız.

Ek-1

Grup değerlendirme formu

Sevgili öğrenciler,

Bu form, grup arkadaşlarınızla yaptığınız çalışmalarını değerlendirme amacıyla hazırlanmıştır. Etkinlik sürecine ilişkin arkadaşlarınız ve kendinizle ilgili görüşlerinizi ifade etmek için bu formu doldurunuz. Sorulara cevabınız evet ise "E", hayır ise "H", bazen ise "B" olarak ifade ediniz. İyi çalışmalar dilerim.

Grubun adı:

Değerlendiren öğrencinin;

Adı soyadı:

Değerlendirdiği;

1. Arkadaşının adı soyadı:

2. Arkadaşının adı soyadı:

3. Arkadaşının adı soyadı:

4. Arkadaşının adı soyadı:

5. Arkadaşının adı soyadı:

Tarih:

No	Ölçütler	Grubumuzdaki kişiler					
		1. Arkadaşım	2. Arkadaşım	3. Arkadaşım	4. Arkadaşım	5. Arkadaşım	Ben
1.	Çalışmalarda etkin görev alır.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2.	Çalışmalara gönüllü olarak katılır.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
3.	Bilgi ve deneyimlerini paylaşır.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
4.	Arkadaşlarını cesaretlendirir.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
5.	Arkadaşlarıyla yardımlaşır.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
6.	Arkadaşlarının düşüncelerini dinler.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
7.	Arkadaşlarının düşüncelerine saygı gösterir.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
8.	Sorumluluklarını yerine getirir.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
9.	Anlaşmazlıkları çözümler.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
10.	Arkadaşlarına her zaman destek olur.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
11.	Birlikte çalışmaktan hoşlanır.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
12.	Herkese karşı eşit mesafelidir.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
13.	Toplantılara zamanında gelir.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
14.	Arkadaşlarıyla düşünce alışverişinde bulunur.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
15.	Ön yargılı davranmaktan kaçınır.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Toplam							

Puanlama sistemi

Grup değerlendirme formunun değerlendirilmesinde "bazen" ve "hayır" sonuçları fazla çıktıysa öğrencilerinizin ilgili konulardaki eksikliklerini gidermek adına onlara yardımcı olunuz.

Ek-2

Kontrol listesi

Kontrol listesini “evet” veya “hayır” bölümlerine “X” koyarak doldurunuz.

No	Ölçütler	Evet	Hayır
1.	Geleneksel çocuk oyunları ve günümüzdeki çocuk oyunları belirlenmiş mi?	☐	☐
2.	Geleneksel çocuk oyunları ve günümüzdeki çocuk oyunlarının benzer yönleri açıklanmış mı?	☐	☐
3.	Geleneksel çocuk oyunları ve günümüzdeki çocuk oyunlarının farklı yönleri açıklanmış mı?	☐	☐
4.	Problem çözme basamakları iyi kavranmış mı?	☐	☐
5.	Görüşme süreci iyi planlanmış mı?	☐	☐
6.	Görüşme soruları nitelikli mi?	☐	☐
7.	Veriler iyi toplanmış mı?	☐	☐
8.	Veriler iyi analiz edilmiş mi?	☐	☐
9.	Rapor iyi hazırlanmış mı?	☐	☐
10.	Sunum etkili yapıldı mı?	☐	☐
11.	Araştırma amacına ulaşmış mı?	☐	☐
Toplam			

Puanlama sistemi

Kontrol listesinin doldurulması sonucunda “hayır” bölümü fazlaysa öğrencilerinizin bu konudaki eksikliklerini gidermelerine yardımcı olunuz.

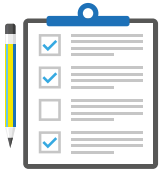
Biçimlendirici Değerlendirme Etkinlik Örneği

Ders	Türkçe
Sınıf düzeyi	4
Beceri	Konuşma
Kazanım	T.4.2.3. Hazırlıklı konuşmalar yapar.
Ölçme araçları	Öz değerlendirme formu

Uygulamaya yönelik yönergeler

Bu kazanımın değerlendirilmesinde etkili olabilecek araçlardan biri, öğrencilerin kendi hazırlıklı konuşmalarını kendilerinin kontrol etmesine ve izlemesine imkân veren "öz değerlendirme formu"dur. Öz değerlendirme formu aracılığıyla öğrenciler, hazırlık aşamasından konuşmayı bitirinceye kadar olan süreçte konuşmalarında hangi aşamalarda neleri gerçekleştirdiklerini kendileri kontrol edebileceklerdir. Bu şekilde, öğrencilerin kendi eksikliklerini kendilerinin görmesi ve telafi etmesi mümkün olabilecektir.

- Öğrencilerinizden çeşitli bilim alanlarından tarihî şahsiyetler (İbni Sina, Ali Kuşçu vb.) hakkında bir araştırma yapmalarını ve bu araştırmalarından hareketle bir sunum hazırlamalarını isteyiniz.
- Sunum hazırlanırken nelere dikkat edilmesi gerektiğini öğrencilerinize açıklayınız. Örneğin tek bir bilgi kaynağına bağlı kalmamaları gerektiği veya sunum hazırlarken görsel materyallerden yardım alabilecekleri gibi konuları öğrencilerinize ayrıntılı bir şekilde anlatınız.
- Sonrasında öğrencilerin hazırladıkları sunum taslaklarını inceleyiniz ve eksik noktaların giderilmesi için öğrencilerinize gerekli açıklamaları yapınız.
- Sunumun ardından Ek 1'de yer alan öz değerlendirme formunu öğrencilerinizden doldurmalarını isteyiniz.
- Öğrencilerinize formu doldururken doğru ve içten cevap vermelerinin önemli olduğunu vurgulayınız.

Öğrenci başarısına dönüt verme

Öğrencinin öz değerlendirme formunu doldurmasının ardından formdaki maddeleri gözden geçirmesi sağlanmalıdır. Bunun için form maddelerine öğrenciyle birlikte bakılabilir. 3 (evet) olarak işaretlenen maddelerde öğrencinin yeterli olduğu ona söylenmelidir.

1 (hayır) ve 2 (kısmen) olarak işaretlenen maddelerde eksikliklerin ve hataların neler olduğu birlikte konuşulmalıdır.

Örneğin "Konu hakkında araştırma yaparken farklı kaynaklardan yararlandım." maddesinde öğrenciye, araştırma yaparken tek bir kaynaktan yararlanmanın istenen bir davranış olmadığı, bu durumun olaya farklı bakış açılarını görmemizi engellediği, baktığımız tek kaynaktan hataların olabileceği ve bizim bunun farkında olamayacağımız; bu nedenle birden fazla kaynaktan yararlanarak araştırma yapmamızın daha etkili olacağı söylenmelidir. Bu hususta öğrencilere özellikle basılı materyallerin ve eğer internet kaynakları kullanılacaksa ".edu" ve ".gov" uzantılı adreslerin daha güvenilir kaynaklar olduğu belirtilmelidir.

"Sunumum için başka birinin konuşmasını kullanmadım." maddesinde öğrencilere, başkalarının yaptıklarından yararlanılabileceği ama onların yaptıklarını izinsiz olarak aynen kullanmanın doğru bir davranış olmadığı, bu durumun onların kendi fikirlerini geliştirmede olumsuz etkileri olabileceği söylenmelidir.

"Konuşmam için hazırladığım sunumu konuyla ilgili görsellerle destekledim." maddesinde öğrencilere, konuşmalarının etkisini artırmada resim, fotoğraf, tablo, şekil gibi görselleri kullanmanın önemli olduğu söylenmelidir.

"Konuşmamda uygun giriş ve bitiş cümleleri kullandım." maddesinde öğrencilere, konuşma sırasında başlangıcın ve bitişin önemli olduğu söylenmelidir. Bunun için girişte, "Değerli arkadaşlarım, bugün sizlere hakkında bahsedeceğim kişi..." ve bitişte "Sevgili arkadaşlarım, beni dinlediğiniz için teşekkür ederim." gibi cümleleri kullanması konusunda öğrencilere önerilerde bulunulabilir.

Bütün bunlara rağmen öğrenciler hâlâ istenilen düzeye ulaşamamış ise farklı teknikler kullanarak öğrencilerinizin öğrenme sürecini destekleyebilirsiniz.

Ek-1

Öz Değerlendirme Formu

Aşağıda yer alan formu gerçekleştirdiğiniz konuşmadan hareketle doldurunuz. Formda kendinizi 1 ile 3 arasında puanlayınız (1: Hayır, 2: Kısmen, 3: Evet). Formu doldururken doğru ve nesnel cevap vermeye özen gösteriniz.

Özellik	1	2	3
Konu hakkında araştırma yaparken farklı kaynaklardan yararlandım.	☐	☐	☐
Sunumum için başka birinin konuşmasını kullanmadım.	☐	☐	☐
Araştırmamdan sonra konuşmamı taslak hâline getirdim.	☐	☐	☐
Konuşmam için hazırladığım sunumu konuyla ilgili etkili görsellerle destekledim.	☐	☐	☐
Hazırladığım sunumu da kullanarak konuşmamın provasını yaptım.	☐	☐	☐
Provadadan hareketle konuşma taslağımı yeniden düzenledim.	☐	☐	☐
Konuşmamda uygun giriş (merhaba, hoş geldiniz vb.) ve bitiş (teşekkür ederim, saygılarımı sunarım vb.) cümleleri kullandım.	☐	☐	☐
Konuşmamda işitilebilir bir ses tonu kullandım.	☐	☐	☐
Konuşmamda beden dilini etkili bir şekilde kullandım.	☐	☐	☐

Biçimlendirici Değerlendirme Etkinlik Örneği

Ders	Türkçe
Sınıf düzeyi	4
Beceri	Okuma
Kazanım	T.4.3.7. Kelimelerin zıt anlamlılarını bulur. T.4.3.8. Kelimelerin eş anlamlılarını bulur.
Ölçme araçları	Kavram haritası

Uygulamaya yönelik yönergeler

Bu kazanımların değerlendirilmesinde etkili olabilecek araçlardan biri, öğrencilerin kelimenin eş ve zıt anlamlısını bilme durumlarını tek bir araç üzerinden çok yönlü belirleme imkânı veren "kavram haritası"dır. Kavram haritaları, kavramlar arasındaki ilişkiyi gösteren diyagramlardır. Kavram haritaları değerlendirme amacıyla kullanılırken birbirleriyle ilişkilendirilecek görsel ünitelerin yerleşim yerlerine dikkat edilmeli ve yönergede istenen şey açıkça belirtilmelidir. Örneğin öğrencilerden sadece kavramlar arasında ilişki kurmalarının mı yoksa ilişki yönünü de belirtmelerinin mi beklendiği mutlaka ifade edilmelidir.

- Öğrencilerinizi ikiyeşerli gruplara ayırınız.
- Her gruba eş ve zıt anlamlı kelimelerin yer aldığı bir liste dağıtınız.
- Grup içindeki öğrencilerin bu listeye çalışmalarını isteyiniz, sonrasında her gruba beş kelime vererek bunların eş/zıt anlamlarını bulmalarını söyleyiniz.
- Listedeki kelimelerin eş/zıt anlamları grup tarafından bulununcaya kadar etkinliğe devam ediniz.
- Bu şekilde, öğrencilerin öğrenme düzeylerini tespit ederek hangi kelimelerde zorlandıklarını belirleyebilirsiniz.
- Sonrasında öğrencilere ekte yer alan metni (Ek-1) ve boş kavram haritasını (Ek-2) dağıtınız.
- Öğrencilerden bu metindeki eş ve zıt anlamlı kelimeleri bulmalarını ve bunları verilen kavram haritası üzerine yerleştirmelerini isteyiniz.
- Ayrıca eş ve zıt anlamlı kelimelerden birer tane seçip öğrencilerinizden bunları cümle içinde kullanmalarını isteyerek bu kelimelerin anlam farklılıklarını ortaya koyabilirsiniz.
- Bu etkinlik yapılırken öğrencilere süre sınırı koyarak etkinliği oyunlaştırabilirsiniz.
- Kavram haritasında ögeler arasındaki bağlantı noktalarına bilgilendirmeler yazmanız durumunda öğrencilerin kavram gelişimleri de pekiştirilmiş olacaktır. Bu nedenle bazı bağlantı noktalarının boş bırakılması, bazılarının da doldurularak verilmesi önerilir.

Öğrenci başarısına dönüt verme

Etkinlikte öğrencilerden beklenen; metindeki eş anlamlı kelimeler (al-kırmızı, uyum-ahenk, fayda-yarar, imkân-olanak, yıl-sene, misafir-konuk vb.) ile zıt anlamlı kelimeleri (doğru-yanlış, kısa-uzun, var-yok vb.) bularak kavram haritasındaki kutucuklara yazması ve belirlediği kelimelerden birer tanesi ile anlamlı cümle kurmasıdır.

Eğer öğrenci, eş anlamlı kelimeleri bulamamışsa veya yanlış bulmuşsa bu kelimelerin yer aldığı cümleler üzerinden örneklendirme yapılmalıdır. Örneğin "Kısa boyun bazen kendisine faydası da oluyormuş." ve "Minikliği bu durumlarda her zaman kendisine yarar sağlıyormuş." cümlelerinde "fayda" ve "yarar" kelimelerinin birbirlerinin yerine kullanıldığında cümlede anlam değişikliğinin olmadığı söylenmelidir.

Eğer öğrenci, zıt anlamlı kelimeleri bulamamışsa veya yanlış bulmuşsa bu kelimelerin yer aldığı cümleler üzerinden örneklendirme yapılmalıdır. Örneğin "Bu sene 4. sınıfa başlamasına rağmen boyu biraz kısalmış." ve "Ancak uzun boylu olmamasının bazen faydasını da görüyormuş." cümlelerinde "kısa" ve "uzun" kelimelerinin birbirinin anlamca karşıtı oldukları söylenmelidir.

Eğer öğrenci, metinde verilen eş ve zıt anlamlı kelimeleri tespit edebiliyorsa yeni metinler sunularak öğrencinin öğrenmeleri zenginleştirilebilir.

Bütün bunlara rağmen öğrenciler hâlâ istenilen düzeye ulaşamamış ise farklı teknikler kullanarak öğrencilerinizin öğrenme sürecini destekleyebilirsiniz.

Ek-1

Aşağıdaki masalı okuyunuz. Masalda geçen eş ve zıt anlamlı kelimeleri kavram haritası üzerindeki boş kutucuklara yazınız. Bulduğunuz eş ve zıt anlamlı kelimelerden birer tanesini cümle içinde kullanınız.

Bir varmış, bir yokmuş. Bir çocuk varmış. Adı Çağan'mış. Çağan utangaç biriymiş. Biriyle konuşurken yanakları al al olurmuş. Yanaklarındaki renk, kırmızı ayakkabısı ile güzel bir uyum oluştururmuş. Bu ahenk de onu daha sevimli yaparmış. Çağan bu sene 4. sınıfa başlamasına rağmen boyu biraz kısaymış. Ancak uzun boylu olmamasının bazen faydasını da görüyormuş. Bu sayede arkadaşlarıyla saklambaç oynadıklarında küçücük yerlere sığabiliyor, oralarda saklanabiliyormuş. Minikliği bu durumlarda her zaman kendisine yarar sağlıyormuş.

Çağan aynı zamanda olgun bir çocukmuş. Oturup kalkmayı, konuşmayı, dinlemeyi bilen biriymiş. İmkânlar doğrultusunda görevlerini hep doğru yapar, yanlış yaptığı iş pek olmazmış. Zaten tüm olanakları doğru işler yapmak için kullanırmış.

Bir gün evlerine uzaklardan bir misafir gelmiş. Çağan gelen konuk çocukla çok iyi anlaşmış. Babasından, yakın zamanda kendilerinin de onlara konuk olacakları sözünü almış. Çağan yeni arkadaşının yanına gidip gelecekleri için çok sevinmiş. O yılın kış sonunda ve yaz başında iki kez görüşmüşler. Gelecek sene de görüşmek üzere sözleşmişler.

Ek-2

